Medvedničke stijene

Uspinjući se na Medvednicu nekim strmim puteljkom, teško možemo zamisliti da je na mjestu ove 1035 m visoke planine nekoć bilo duboko more. Iako su nastale u tim davnim morima, tijekom narednih milijuna godina medvedničke su se stijene izdigle na svoj današnji položaj u burnim procesima podizanja i spuštanja, nabiranja, lomljenja i rasjedanja Zemljine kore. Tako je Medvednica zapravo „rođena" prije oko 12 milijuna godina, kada se njezin današnji središnji dio uzdigao između dubokih pukotina (rasjeda).

Međutim, procesi stvaranja još uvijek nisu dovršeni. Na to nas upozoravaju potresi uzrokovani pomicanjem stijena duž rasjeda koji prate obronke Medvednice. Nije posve zamrla ni vulkanska aktivnost: iako su posljednji medvednički vulkani ugašeni prije više od 20 milijuna godina, i danas o vulkanskoj aktivnosti svjedoče termalni izvori u Podsusedu, Gornjoj Dubravici i Stubičkim Toplicama, kao i hladni sumporni izvor kod Gornje Bistre.

Zbog tako burne i raznolike geološke povijesti, na Medvednici nalazimo sve tri osnovne vrste stijena: magmatske (nastale hlađenjem lave), sedimentne (nastale taloženjem čestica drugih stijena ili biljnih i životinjskih ostataka u dubokim morima) i metamorfne (nastale od obje skupine prvotnih stijena uslijed povišenog tlaka i temperature).

Glavni trup planine izgrađen je od starih metamorfnih stijena, među kojima se ističe zeleni škriljavac. Taj je kamen postao svojevrsni zaštitni znak Medvednice te krasi pročelja mnogih zagrebačkih zgrada i medvedničkih objekata. Danas je zeleni škriljavac zaštićen zakonom i zabranjena je njegova eksploatacija.

Kamen za izgradnju svojih naselja na ovom području Rimljani su vadili na Medvednici – zabilježena su barem četiri rimska kamenoloma na planini: Bizek, Vrapče, Črna voda kod Markuševca i Čučerje.

Na Medvednici je nekada bilo aktivno dvanaest kamenoloma, u kojima se eksploatirao kamen u građevinske svrhe. Čak se i kamen za zagrebačku katedralu – litotamnijski vapnenac ili litavac vadio u kamenolomu Bizek. Svi kamenolomi u Parku prirode Medvednica su neaktivni.

Minerali su gradivni elementi stijena, a najčešće nastaju kristalizacijom izravno iz magme. Osim u kamenolomima, minerale je najlakše pronaći u napuštenim rudničkim rovovima, jarcima, usjecima putova i potoka, kao i u prirodnim podzemnim šupljinama – spiljama i jamama. Poniranjem voda s područja Ponikvi, duž pukotina u stijenama nastala je i spilja Veternica, koja se sa svojih više od 7000 m otkrivenih kanala ubraja među najdulje spilje u Hrvatskoj. Na području Zakičnice nalazi se još četrdesetak manjih spilja i jama koje godinama istražuju zagrebački speleolozi ne bi li otkrili još koji tajni ulaz u Veternicu. Raznolike krške oblike na Medvednici možemo vidjeti i na području Horvatovih stuba te u vapnenačkom dijelu Lipe i Roga.

O složenoj geološkoj povijesti Medvednice te njezinim stijenama i mineralima više možete saznati na poučnim stazama koje je uredila Javna ustanova „Park prirode Medvednica".

Za početak predlažemo šetnju poučnom stazom Miroslavec (planinarska staza br. 13 od Šestinskog Lagvića do Kraljičina zdenca).

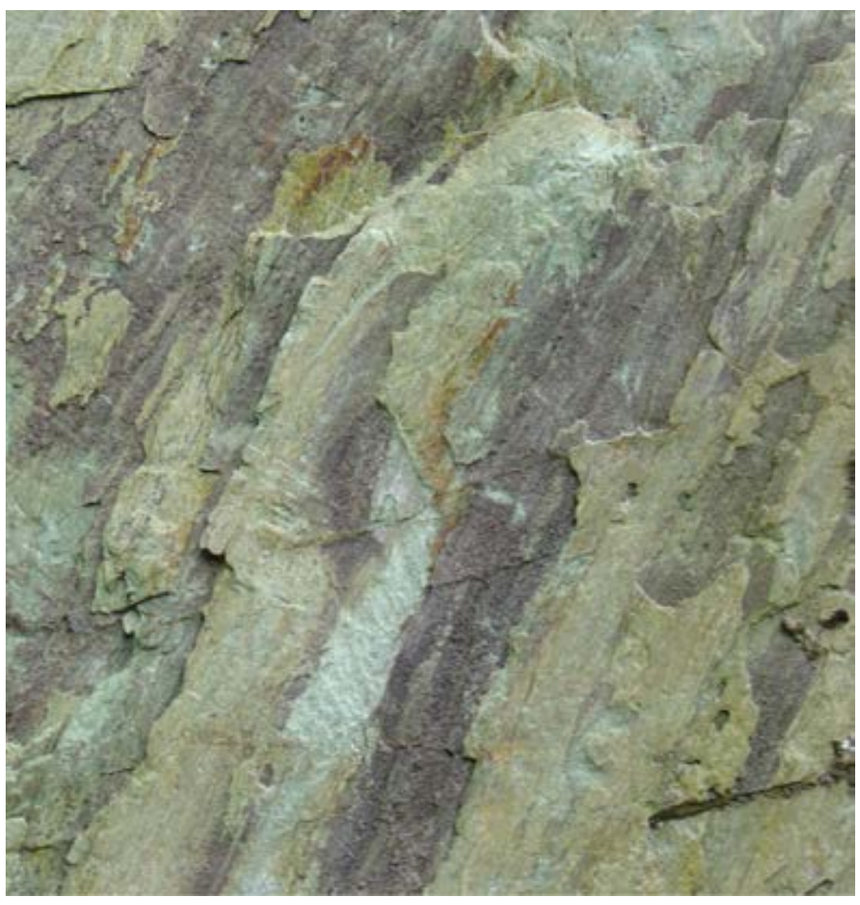

Zeleni škriljavac
JU PP Medvednica

Kamenolom Bizek
JU PP Medvednica